

PENKTOJO L. K. M. AKADEMIJOS SUVAŽIAVIMO EIGA

Pirmoji diena

(1961 m. rugsėjo 1 d., penktadienis)

V Lietuvi Katalik Mokslo Akademijos suvažiavimas vyko Chicagoje, Ill. Prieš suvažiavimą Akademijos židinio Chicagoje ir suvažiavimui rengti komisijos pirmininkas Petras Maldeikis ir Elena Juknevičienė padėjo gyvinti vainiką prie paminklo kritusiems už Lietuvos laisvę.

Atidaromasis pilnatis posėdis vyko Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Scena buvo papuošta A. Žmuidzinavičiaus *Prisiklimo* paveikslu. P. Maldeikis, posėdį pradėdamas 19 val. 20 min., pirmiausia pakvietė prel. L. Tulabinską kalbėti maldai. Prelatas invokacijai pasirinko šv. Pauliaus laiško efeziejiams žodžius, kuriais Viešpats prašomas leisti «pažinti visokį žinojimą viršijanti Kristaus meilė» (*Efeziejiams* 3, 14-19). Toliau suvažiavimo dalyvius prabilo P. Maldeikis.

Suvažiavimo garbąs prezidentui buvo pakviesti: vysk. V. Brizgys, prel. Pr. Juras, prel. Ig. Albavičius, min. J. Kajeckas, konsulas dr. P. Daužvardis, dr. J. Eretas, prel. L. Tulaba, dr. Z. Ivinskis, inž. A. Rudis, kun. J. Karalius ir vienuolyn atstovai: kun. Br. Markaitis, S. J., kun. J. Vaškys, O. F. M., kun. J. Janušas, M. I. C., Sesuo M. Adorata. Darbo prezidentui pakviesti: pirmininkauti dr. J. Meškauskas, o suvažiavimo eigai užrašyti V. Skrupskelytė, kun. dr. J. Prunskis ir J. Grincevičius.

Dr. J. Meškauskas, per mūsų pirmininkavimą, suvažiavimo atidaromąjį žodį pasakyti pakvietė L. K. M. Akademijos vicepirmininką dr. Z. Ivinskį. Jo kalbą duodame ištiesai:

Akademijos Valdybos vardu pirmiausia noriu pasveikinti šį taip gausiai susibūrusį ir pareikšti didelį džiaugsmą, kad šitomis nepaprastomis aplinkybėmis vyksta jau penktasis, atseit, tam tikra prasme katalikų mokslininkų ir mokslo meilėjų jubiliejinis suvažiavimas.

Nepriklausomoje Lietuvoje nuo 1933 metų kas treji metai buvo jau suorganizuoti trys suvažiavimai. Paskutinis jų vyko 1939 m. vasario 20-21 d., jau artėjanti sutemų ženkle, lygiai mūsų nuo prieš Klaipėdos krašto netekimą.

IV suvažiavimas vyko Romoje, Šv. Kazimiero Kolegijos patalpose, 1957 m. spalio pradžioje. Negausus jis buvo, bet reikšmingas tolimesnei Akademijos darbo plotei. Tada, spalio 3 dienį, baigiantis antrosios suvažiavimo dienos posėdžiui, vyko domi staigmena. Tiesiog iš aerodromo sal antvyko Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacijos pirmininkas inž. Antanas Rudis su Ponia. Perduodamas atgaivintai Akademijai Federacijos vardu sveikinimus ir linkėjimus, jis pakvietė kitą Akademijos suvažiavimą suruošti Jungtinėse Amerikos Valstybėse, žadamas savo paramą ir talką. Suvažiavimo užbaigos žodyje pirmasis atgaivintos Akademijos pirmininkas, šviesios atminties vysk. V. Padolskis, užsidėjo pareigą už porą metų pones Rudži kvietimu pasinaudoti. Tik dėl pernykšio tarptautinio Eucharistinio Kongreso Munchene tas suvažiavimas turėjo būti nukeltas šiuos metus.

Nelengvomis sąlygomis mokslinio darbo organizacijos sąlygomis štai tas pažadas realizuotas. Pono P. Maldeikio vadovaujamas Mokslinių Studijų Klubas, prieš penkerius metus persiorganizavęs L. K. M. Akademijos Židinį Chicagoje, atliko tikrai sunkų uždavinį, pakeldamas techninį suvažiavimo organizavimo našumą. Ir štai esame liudininkai šio gausaus skrydžio Amerikos kontinente.

Jau nuo pat Akademijos skurimo Kaune 1922 m., kai jai vadovavo tokie mokslo šilai kaip arkiv. Skvireckas, Jakštas-Dambrauskas, Šalkauskis, Akademija rado šiltą mecenatą atramą kaip tik Amerikos lietuviuose. Kai Amerikos Lietuvių Katalikų Federacija per šviesios atminties vysk. P. B. Mokslo Akademijai padovanojo Lietuvos paskolos bonusą už 42,5 tūkst. dolerių, vien iš procentų Akademija per keliolika metų davė stipendijas, tuo būdu parengdama eilę pajūgių katalikų mokslininkų. Tai buvo tikrai reali parama Lietuvos katalikų mokslui. Malonu yra ją konstatuoti, kad naujai atgaivintai Akademijai toji parama mecenatiška aukos dvasia po keliasdešimt metų šiame kontinente vėl išreiškiasi.

Nelengvas buvo Akademijos atsikurimo kelias, kurią komunistai 1940 m. vasarą uždarė. Akademijos atgaivinimo mintį iš Paryžiaus pirmasis tremtyje nepaliovai pakartotinai nuo 1952 m. rudens kėlė sp. ministeris dr. St. Bačkis. Kreipdamasis keliolika iškilnesnių katalikų mokslo atstovų ir ypač laisvajame pasaulyje esančių Lietuvos vyskupų, jis sugestijonavo, kad Lietuvos vyskupai tremtyje imtųsi iniciatyvos atgaivinti L. K. M. Akademiją, turinti vieną samburį selkteli katalikų intelektualus. Lygiai po dvejų metų (1954. XI.25) jis vėl kreipėsi vysk. Padolskį, prašydamas atgaivinti tremtyje Akademiją, ar kurti Lietuvių Katalikų Universitetą.

Pagaliau priešpaskutinį 1954 m. dieną, t. y. XII.30, penki iniciatorių grupė Romoje, kuriai vadovavo vysk. Padolskis, nutarė Akademijos veikimą tremtyje atgaivinti. Pasirodė visoje katalikų periodikoje atsišaukimai, buvo raginami atsiliiepti senieji Akademijos nariai, daug kur išsiuntinami individualiai kvietimais, pirmiausia pradėdama nuo prelatų ir kunigų su daktaro laipsniu. Nuo 1956 m. balandžio 13 d., kai korespondenciniu būdu išrinktoji valdyba susirinko pirmą posėdžiui, Akademijoje jau buvo 86 nariai.

Pradžią buvo nelengva. Kai kam atrodė, jog Akademijos atkūrimas gali reikšti tik naujos, neveiklios, popierinės ir anemiškos organizacijos egzistenciją. Kai kas iš mokslu tiesiogiai užsiimančių ar jo mėgėjų su tam tikru abuoju svyravo, laukė darbų, ir raginimus priklausyti Akademijai atidiliojo ateiviai. Bet vis tik jau dabar esame subūrę 116 narių, nors tas skaičius — toli gražu — dar nėra galutinis.

Visi turime pripažinti, jog laisvajame pasaulyje neturime kitos institucijos, kuri apjungtų katalikų mokslines pajūgas. Kai kas tokia institucija buvo norėjusi laikyti *Lietuvių Enciklopediją*. Bet jos uždaviniai specifiški ir gana riboti.

Kai jau Akademija atsikrė, reikia iš jos išauginti pajūgį, stiprų, veikli ir aukšto lygio lietuvių katalikų mokslo organizaciją. Iš senosios kartos turime mokslo srityje pasižymėjusius specialistus. Svarbu taikyti Akademijai pritraukti ne tik visus anuos žymesnius katalikų mokslininkus, bet ir kitus, kurie nori nuoširdžiai su ja bendradarbiauti. Svarbu ne tik surinkti asmenis, turinčius mokslinius titulus ir dirbančius tarptautinėse mokslo institucijose, bet dar labiau yra pribrendęs reikalas Akademijai suburti tikrai pajūgį iš jaunosios kartos. Akademija nevers užkonservuoti senų pensininkų archyvines staigas, bet ji eis su gyvenimu ir imsis tekėti gyvo katalikų rybinio bei mokslinio darbo srove, jei ji kuo daugiau apjungs jauną lietuvių katalikų intelektualinį pajūgį iš šio kontinento, iš priaugančios jaunosios mokslininkų kartos.

Gal šioje vietoje Tamstos paklauskite, kur Akademijos ikišiolinio veikimo tremtyje penkmečio darbai? Kur jos mokslinė veikla? Atlaidžiam klausimui, be abejojimo, ateis mintis, jog ir kita atsakymų reikia vertinti reliatyviu tremties bei emigracijos sąlygų mastu.

Naujai atkurtos Akademijos veiklai, lyg tam trapiam, jaunam želmeliui, reikia geros užuovėjos, dar daugiau — reikia šiltnamio atmosferos. Bet čia galiu su padkoma ir optimizmu ateiti pasakyti, jog kaip tik šitame kontinente atsirado kilnios dvasios lietuvių katalikų mokslo bei kultūros puoselėtojai, jautri sodininkai, kurie galino Akademijai pasireikšti.

Štai vos pradėdant Akademijai pirmuosius žingsnius, prieš penkmetį (1956.V.19) prel. Juras tuoj padarė, atsiėdamas Akademijai pradžios kapitalo 50 dol. Už poros metų, pirmojo Akademijos garbšario, iššomis buvo išleistas stambus kun. dr. J. Vaišnoros veikalas (*Marijos garbinimas Lietuvoje*), o šiemet toji pat mecenatiška širdis duosniai parėmė imponuojančio *Suvažiavimo Darb* IV tomo pasirodymą. Prel. Juro iššomis Akademija dar išleis stambų lituanistinį darbą. Pagaliau šioje vietoje norėčiau pareikšti dėliaugsmą ir gilią padėką, kad prel. Juras ir p. inž. Rudis mums su prof. Eretu, abiem nepriklausomai Lietuvoje veikusios Akademijos valdybos nariam — iki jos uždarymo — galino ateiti pasirodyti.

Aš labai dėliaugiuosi, kad prof. J. Eretas, ilgametis Akademijos vicepirmininkas, kai Jakštas-Dambrauskas ir paskui prof. St. Šalkauskis pirmininkavo, atvyko šį suvažiavimą. Jis buvo visų trijų pirmųjų suvažiavimų Lietuvoje pagrindinis organizatorius, jį siela. Jis apipavidalino ir suredagavo ir visus tris pirmuosius *Suvažiavimo Darb* tomus. Jis skaitė reikšmingas paskaitas visuose suvažiavimuose, kaip ir šiame — sukaktuviniam.

Čia ne vieta plačiau skaičiuoti Akademijos darbus, paskaitas svetimiems ir saviems, tačiau norėčiau dar pažymėti, jog šiame met pradžioje prie Akademijos yra sisteigusi istorijos mokslų sekcija. Jos pirmasis veikimo ženklas — jau paruoštas 600 spausdintų puslapių tekstas: *Lietuvos vyskupų reliacijos Rom*, kurios yra svarbus šaltinis Lietuvos Bažnyčios bei jos kultūros istorijai. Tik prelato Paškauskio mecenatišku duosnumu galės šis tomas pasirodyti. Toliau jau eis kiti tomai, kurie duos pagaliau pradži *Monument Lithuaniae Vaticana*. Taip pat mūsų naujo garbšario kunigo klebono Karaliaus asmenyje turime mecenatą, kuris galins pasirodyti V-jam *Suvažiavimo Darb* tomui.

Taiigi, jau bus leidžiamas iš eilės penktasis paskaitų tomas. Mūsų didėlėje erdvėje dispersijoje per kelis kontinentus, kaip paprastai mus blaško ar užima kiti reikalai ir visokie rūpesčiai, šita kryptimi pastovumas, regularumas, sakyčiau sistemingumas, o ne kokia atsiktiktinė liepsninga improvizacija, atrodo, turi būti gerai vilti teikiama laidai ateities. Ir kaip tik šitas jubiliejinis suvažiavimas galina daryti optimistinę projekciją pirmyn.

Aš ia ned stysiu apie Akademijos tikslus ir jos uždavinius. Prieš 38 metus, nepriklausomos Lietuvos pradžioje, pirmuoju paragrafu buvo Akademijos statut rašyta, jog ji turi sudaryti patogesnes s lygas lietuvi katalik mokslininkams mokslui tirti, vaisingai dirbti mokslo srityje, ruošti nauj mokslo j g , platinti ir kelti mokslingum ir krikš ionišk j kult r lietuvi tautoje. Šiandien t uždavini jau yra daugiau. Akivaizdoje to fakto, kad okupuotoje Lietuvoje intoksikuojamos augan ios kartos, apvagiama Lietuvos istorija, falsifikuojama jos literat ra ir visu intensyvumu skleidžia ma bedievyb , — reikia objektyvaus žodžio ir rašto. Kol kas, negriebdami per daug, turime nustatyti aiškiai konkret , ne utopišk , Akademijos veikimo plan ir j sistemingai vykdyti. Tolimesniuose planuose tur t b ti : ieškojimas priemoni išugdyti visoms sritims pirmaeili katalik specialist , paruošti galimai daugiau verting spausdini ir rankraš i , leisti savo metraš t , steigti sek cijas pagal specialybes, ruošti ir atskir kontinent Akademijos suvažiavimus.

Tik damas, jog šitas suvažiavimas gyv jan iam Akademijos veikimui duos nauj impuls , dar kart Centro Valdybos vardu j sveikinu ir linkiu jo darbams didelio pasisekimo.

Toliau, po vicepirmininko kalbos, kun. V. Bagdanius, M. I. C., perskait kardinolò G. Pizzardo ilgoko sveikinamojo laiško, adresuoto vysk. V. Brizgiui, vertim (original ži r k VII-VIII psl.), kuris irgi duodamas ištisai :

Aš esu pagerbtas, gal damas dalyvauti J s suvažiavime laišku.

Žmon s visada su pagarba kalb davo apie tvark , kuri viešpatauja visatoje. Geros valios žmon s ia atpažindavo K r jo išminti ir garb . Psalmistas yra giedoj s : « Dangus šlovina Dievo garb ir skliautas skelbia jo rank darbus » (Ps. 18, 1).

Bet juo toliau slenka amžiai ir eina karta po kartos, m s pasaulio pažinimas did ja; auga m s nuostaba ir vis labiau ir labiau apsiereiskia Dievo didyb . Koki nuostabi dalyk mes neišvystame m s laikais. Astronomai mus tiesiog apstulbina, kai jie paskelbia tolyb atstum , kuriuos jie išmatuoja — skai i ir šviesum sauli , pas t erdv je, ir j judesi harmoningum . Iš kitos pus s, mokslininkai gilinasi pa ius pirminius medžiagos elementus ir mums atidengia atom paslaptis, j konstrukcijos sud tingham , neišmatuojam j g , kuri juose slepiasi ir kuri mums pasiseka panaudoti. Gyvyb s mokslai atidengia dar labiau nuostabi dalyk , kaip organizmai formuojasi, tobulinasi, apsigina nuo ž ties ir dauginasi. Už vis materialin visat didesn yra žmogaus proto galia, kuri stengia atidengti tiek grožio ir tiek energijos ir kuriai pavyksta savo tarnybon pastatyti begalinius k rinijos j gos šaltinius. Taigi, joks kitas laikmetis, išskyrus m sišk , negal jo taip žav tis visatos K r ju.

Daug žmoni tai yra suprat , ypa didieji mokslininkai. Deja, kiti yra pasilik nereginiiais ir ned kingais dieviškosios išminties akivaizdoje. Jei jiems pasisek atidengti gamtos j gas, jie jau iasi tartum jie patys jas b t suk r . Per daug susitelk poj tiniams dalykams jie yra apleid filosofin s ir religin s kult ros ugdym , kuri gal t juos išvesti iš uždaro materializmo švies . Yra atsitik , kad Rusijoje mokslai yra nukreipti prieš tik jimo ties ir net prieš Dievo buvimo ties .

Kaip yra pasak s Šv. T vas savo pirmojoje enciklikoje *Ad Petri cathedram*, vis negerovi , kurios kaip nuodai dabar yra užguliosios žmonij , priežastis ir tam tikra prasme šaknis yra nežinojimas tiesos ir ne vien nežinojimas, bet kartais nepaisymas jos ir prietaringas nusikreipimas nuo jos. Ta tiesa, kuri atranda nat ralus žmogaus protas, ir ypa ta antgamtin tiesa, kuri pats Dievo S nus yra at j s mums atnešti savo palaimingu sik niju, yra aistr puolame visokiais b dais pasak Evangelijos žodžio : « Šviesa at jo pasaul , bet žmon s labiau myl jo tamsybes negu švies , nes j darbai buvo blogi » (*Jono 3, 19*).

Taigi, šviesos vaikai turi gintis nuo tiesos prieš , kurie kovoja po modernaus neopagonizmo v liava, kuri yra bedievyb ir laicizmas. Laicizmas savo ruožtu yra praktiška bedievyb . Žinoma, jis tvirtina, kad jis nor prieš religij , bet jis jos visiškai nenori, išskyrus gal tiktai zakristij gilumoje. Jis jos nenori nei mokyklose, nei universitetuose, nei laboratorijose. Tai yra didelis pavojus tik jimui. Religija, priešingai, privalo visur tur ti savo viet . Ji yra namie visuose moksluose : astronomijoje ir fizikoje, kad nuostabiuos visatos k riniuos atpažint K r jo didyb (garb); — biologijoje, ne tik kad žav t si dievišk ja išmintimi, kuri ia pasireiškia, bet kad sis monint tuos nekintamus žmonijos praeuglio statymus žmogiškoje šeimoje ; — dvasiniuose moksluose, kad, iš vienos pus s, apgint žmogaus proto teises ir kad palenkt tuos protus dieviškajam žodžiui; — istorijoje, kad paliudyt faktus, ant kuri rymo krikš ioniškoji religija.

Štai d l ko Bažny ia myli mokslus ir juos visada remia. Kai iškyla nauja problema, ir kai kas nors atstato ginkl prieš katalikišk j mokym , Bažny ia ateina pagalbon tikin i j tik jimui ir nurodo normas, kuri reikia laikytis iki tie debesys praeis ir tiesa, esanti visada santaikoje su tik jimu, pasirodys. Tikrasis d snis yra visada m styti kartu su Bažny ia. Visada, kai mokslo grynumas atsistoja klausimo ženkle ir kai tai lie ia siel išganym , tur kime pasitik jim Bažny ios nurodymais. Jai Viešpats, jos Sužad tinis, yra pažad j s b ti šalia iki laik pabaigos. Vienos filosofin s sistemos užima kit viet ; mokslin s teorijos yra papildomos naujomis; Bažny ios mokslas, atremtas Šv. Raštu ir Tradicija, ir išreikštas didži j Bažny ios daktar , pasilieka tas pat, švarus ir šviesus, kad vadovaut žmoni ms j kelion je Diev .

Šioje kelion je žmogaus išdidumui nuolat gresia Edeno pagunda : « J s b site kaip dievai ». Uždraustuoju vaisiumi — n ra mokslas, kuris yra gyjamas su atitinkamu nusizeminimu ir kuris neatit ksta nuo pirmojo jo K r jo — bet išdidusis mokslas t , kurie patys save padaro dievais, lyg kad jie b t tiesos šaltinis, ir kurie atsisako klausyti Mokytojo, kuriuo yra Kristus. Anas, priešingai, b damas mokytas ar nemokytas, žino pat b tin j moksl , kuris visatoje žvelgia Dievo garb ir kuris išpaž sta, kad jo paties šviesa ateina iš aukštai. Tai yra mokslas, kuris veda dang , kur mes matysime Diev ir Dievuje — visus dalykus.

Baigdamas aš sveikinu mokslinio suvažiavimo dalyvius ir linkiu, kad j s rankose nuolat pasilikl nepalenkiama Šv. Kazimiero v liava, kaip gyvyb s šaltinis ir katalikiškosios Lietuvos aušros viltis.

Po to sveikinimo žodi tar vysk. V. Brizgys. Jis sveikino Lietuvos vyskup vardu, kurie apie t suvažiavim žino. Pasidžiaug gausiu jaunimo dalyvavimu : « Jie šiandien džiaugiasi, kad j t vai

r pinasi ne tik tautiniais darbais ir šalpa, bet ir mokslu ». Link jo, kad suvažiavimas b t kibirkštim moksl skatinti.

Pirm j paskait skait dr. J. Girnius: *Kriš ioniškoji atsakomyb istorin je laik t km je* (ži r. 29-73 psl.). Paskaita truko 50 minu iu.

Po 10 min. pertraukos antroji paskaita buvo prof. kun. St. Ylos : *L. K. M. Akademijos nueitas kelias ir žymieji jos nariai akademikai* (ži r. 3-27 psl.). Paskaitos pradžioje prelegentas prisimin neseniai mirus akademijos nar dr. A. Šapok , kur sal pagerb tylos minute. Kadangi buvo v lus laikas ir klausytojai buvo pavarg , tai paskaitininkas savo pranešim sutrumpino, išleisdamas jo tre i j dal .

Neži rint pasitaikiusio tuo laiku Chicagoje labai karšto ir dr gno oro, klausytoj susirinko ir iki pos džio galo, 22 val., išbuvo virš 400, tarp j ypa daug akademinio jaunimo.

ANTROJI DIENA

(1961 m. rugs jo 2 d., šeštadienis)

Antroji suvažiavimo diena buvo skirta sekci j pos džiams. Visos paskaitos buvo Chicagos miesto centre Congress-Pick viešbu io Lincolnio ir Washingtono sal se.

1. *Teologijos sekcija*

9 val. 10 min. pos d prad jo ir toliau pirmininkavo sekcijos pirmininkas kun. dr. J. Gutauskas, sekretoriavo kun. J. Kidykas, S. J.

Pirmoji sekcijos paskaita buvo prelato dr. Lado Tulabos tema : *Šventojo Rašto aiškinimo n dienis kelias* (ži r. 117-129 psl.). D l laiko stokos paklausim ir diskusij nebuvo.

Antr j paskait skait vyskupas dr. Vincentas Brizgys : *Pasaulie i dalyvavimas Bažny ios misijoje* (ži r. 103-116 psl.). Paklausim ir diskusij d l tos pat priežasties taip pat nebuvo.

Sekcijos pos džiai baig si 11 val. 10 min. Klausytoj buvo 30.

2. *Tiksli j bei gamtos moksl sekcija*

Pos dis prad tas 9 val. 10 min. Prad jo ir toliau darbams vadovavo sekcijos pirmininkas prof. Steponas Kolupaila. Mald sukalb jo kun. V. Bagdanavi ius, M. I. C. Sekretoriavo dr. A. Liulevi ius.

Pradžioje dr. eslovas Masaitis kalb jo tema: *Determinizmas ir atsitiktinumas* (ži r. 317-337 psl.). Antr j paskait skait dr. Ar - nas Liulevi ius : *Matematika ir realyb* (ži r. 359-364 psl.).

Po 10 minu i pertraukos pos dis buvo t siamas toliau. Tre - i j paskait skait inž. Jonas Rugis : *Ar atomo tyrin jimai pradedta nauj er , ?* (ži r. 339-357 psl.). Po paskaitos buvo ir diskusijos, ir jose dalyvavo inž. J. Mikaila, A. Glatkauskas ir dr. A. Darnusis. Ketvirtoji paskaita buvo dr. Vlodo Lito : *Evoliucijos teorija ir krikš ioniškoji pasaul ži ra* (ži r. 365-385 psl.). Po paskaitos buvo gyvos diskusijos. Joms vad dav pos džio pirmininkas, o toliau kalb jo dr. K. Alminas, dr. . Masaitis, prel. L. Tulaba, dr. J. Jakštas.

V l trumpa 8 minu i pertrauk l , o po jos buvo dr. Adolfo Damušio paskaita: *Polimer strukt ra sintetikuose ir gyvoji l stel* (ži r. 387-403 psl.). D l laiko stokos diskusij nebuvo.

Sekcijos pos džio paskaitos baig si 12 val. 55 min. Pradžioje buvo 15 klausytoj , v liau daugiau.

3. Sociologijos sekcija

Pos dis prasid jo 11 val. 15 min., tuoj po teologijos sekcijos paskait . Atidar ir jam pirmininkavo dr. Zigmas Smilga, sekretoriavo Alicija R gyt .

Buvo dvi paskaitos. J pirmoji kun. Vytauto Bagdanavi iaus, M. J. C. : *Santykiai tarp žmoni komunizme* (ži r. 215-240 psl.). Po paskaitos buvo gyvos diskusijos. Dr. K. Pemkus išk l sunaikinto žmoni santykiavimo žal Soviet Rusijoje. Kun. A. Grauslys tuo pa iu klausimu dav papildym . Toliau dar kalb jo J. Bertašius. D l laiko stokos tolimesn s diskusijos buvo nutrauktos.

Antr j paskait skait Gediminas Galva : *Socialin s santvarkos kriz* (ži r. 243-255 psl.). Buvo ir diskusijos. Dr. K. Pemkus primin , jog socialin kriz prasid jo seniai, veik nuo žmonijos gyvavimo pradžios. Dr. V. Manelis išk l prelegentui klausim , ar pagerinta kin sistema stengt panaikinti kriz ? K. Pabedinskas pabr ž , jog ne kiniai dalykai nulems ateit , bet humaniškas pilietis. Remeikis užklausk , kas prived žmoni prie socialinio pakit jimo — ekonominiai ar dvasiniai reikalai ? Kadangi jau buvo 13 val. 30 min., tai pirmininkaujantis tolimesnes diskusijas nutrauk ir paskelb piet pertrauk .

15 val. pos dis buvo t siamas, kun. dr. Kazimieras A. Matulaitis, M. I. C., kalb jo tema: *Lietuvi vienuolij našas m s išėivijai* (ži r. 429-451 psl.). Paskaita ir sekcijos pos dis baig si 16 val.

Atidarymo metu buvo 50 klausytoj , pabaig — apie 60.

4. *Pedagogikos sekcija*

Pos dis prasid jo 15 val. Atidar ir pirmininkavo P. Maldeikis. Sekretoriavo Jurgis Gylys.

Pirmininkaujantis praneš , jog pirmoji programoj numatyta dr. Antano Ram no paskaita (*Vakar Europos ir J. A. V. pedagogini princip konfliktai*) ne vyks, nes prelegentas neatvyko. Paskaita taciau b sianti atspausdinta *. Tada buvo pakviestas paskaitos skaityti dr. Antanas Šerkšnas : *J. A. V. ir Soviet S jungos aukl jimo tendencijos* (ži r. 159-279 psl.). Prelegentui skirt 45 minu i laiko neužteko, tod l jis dav tik paskaitos santrauk . Po pranešimo, nors ir buvo lik laiko, bet diskusij neiškilo, tod l 16 val. pos dis buvo baigtas.

Klaustytoj buvo apie 100.

5. *Istorijos sekcija*

Sekcijos pos dis prad tas 16 val., ne 17 val., kaip buvo programoj rašyta. Pos d prad jo ir vadovavo Vincentas Liulevi ius, sekretoriavo Baly Ra kauskas.

Pirm j paskait skait dr. Kostas Jurg la: *Lietuviai Amerikoje prieš masin emigracij ir tautin atgimim* (ži r. 453-522 psl.). Paskaitos metu prelegentas klausytojams rod nemaža Amerikos civiliniame kare dalyvavusi kareivi s raš fotokopij . Tuose s rašuose užtinkama ir nemaža lietuvišk pavardži . Paskaita truko 1 valand , tai d l laiko stokos diskusij nebuvo.

Po trumpos partrauk l s buvo dr. Antano Ku o paskaita: *Amerikos lietuvi ryšiai su t vyne* (ži r. 407-427 psl.). Paskaita d l laiko stokos buvo sutrumpinta. Diskusijoms nebuvo laiko.

Tos dienos istorijos sekcijos programa buvo išsemta. Abejose paskaitose buvo apie 70 klausytoju.

6. *Filosofijos sekcija*

Sekcijos pos dis prad tas 16 val. Atidar ir pirmininkavo dr. Juozas Girnius. Sekretoriaus nebuvo.

Pirm j paskait skait kun. dr. Petras Celiešius : *Egzistencializmas ir krikš ionyb* (ži r. 171-199 psl.). Antroji paskaita buvo kun.

* Redakcijos prierasas : Redaktoriui min toji paskaita organizatori nebuvo prisi sta. redaktoriaus laišk autorius visiškai neatsak . A. Liuima.

dr. Andriaus Baltinio : *Tik jimas Diev ir modernusis žmogus* (ži r. 133-170 psl.).

Pos dis baigtas 18 val. Klausytoj buvo apie 100, ypa daug akademinio jaunimo.

7. Medicinos sekcija

18 val. 15 min. pos d atidar ir jam pirmininkavo sekcijos pirmininkas dr. Zenonas Danilevi ius, sekretoriavo dr. A. Valis-Labokas.

Dr. Aldona Bal yt -Gravrogkien buvo pirmoji prelegent : *Anti-biotikai modernioje medicinoje* (ži r. 311-314 psl.). Diskusijose dr. J. Adomavi ius iškl senojo Lietuvos kaimo medicin , kada b davorenkami arba auginami grybai ir nuoj nupiltas skystimas vartotas kaip vaistas, vadinasi, tas pats, kas ši dien penicilinas.

Antroji paskaita buvo dr. Juozo Meškausko : *Gimim kontrol s klausimas* (ži r. 293-309 psl.). Buvo ir diskusijoms duota laiko. Dr. J. Adomavi ius primin , jog gydytoj reikalas svarbiausia r pintis, kad žmogus b t vispusiškai sveikas, tada žmogus pats pasir pins savo šeimos reikalais. Tolimesn s diskusijos d l laiko stokos buvo nutrauktos, pirmininkaujan iam pasi lius gydytoj *Gajos* korporacijai ateity suruošti vieš paskait , nagrin jan i , kaip gimim kontrol veikia sveikat .

Pos dis baigtas 19 val. 30 min. Dalyvavo 95 klausytojai, ne vien medikai, bet buvo ir kunig , ir kit profesij atstov .

TRE IOJI DIENA

(1961 m. rugs jo 3 d., sekmadienis)

Tre ioji suvažiavimo diena prasid jo 9 val. ryto pamaldomis Šven . Mergel s Marijos Gimimo (Marquette Parko) Chicagos lietuvi parapijos bažny ioje. Šv. Mišias atnašavo vysk. V. Brizgys, pamoksl pasak kun. Br. Markaitis, S. J. Pamald metu giedojo solistas Algirdas Brazis ir Alice Stephens moter ansamblis.

1. Filosofijos sekcija (t sinys)

10 val. 30 min. Marijos Aukštesniosios Mokyklos patalpose buvo t siamas vakarykštis filosofijos sekcijos pos dis. Pos džiui pirmininkavo dr. J. Girnius. Dr. Justinas Pik nas kalb jo: *Žmogaus*

užduotys mokslo šviesoje (žiur. 201-212 psl.). Klausytoj buvo apie 100. Pos dis baigtas 11 val. 30 min.

2. Istorijos sekcija (*t siny*s)

Pos dis buvo Marijos Aukštesniosios Mokykyklos žemutin je sal je. 10 val. 30 min. prad jo ir jam vadovavo V. Liulevi ius, sekretoriavo B. Ra kauskas. Tre i j sekcijos paskait skait dr. Zenonas Ivinskis : *Lietuvi istorija nauj šaltini ir pokarini tyri n jim šviesoje* (ži r. 523-600 psl.). Nors tai buvo tik sekcijos, ne plenumo pos dis, bet paskait susirinko netik tai daug žmoni , nemažiau kaip 350. Prelegentas pareišk , jog jis buvo pasiraš s paskait skaityti keliolikai klausytoj specialist , tai matydamas toki gausi auditorij , dav tik populiari paskaitos santrauk . D l laiko stokos paklausim ar diskusij nebuvo. Pos dis t s si lygiai valand ir buvo baigtas 11 val. 30 min. *Suvažiavimo Darbuose* bus atspausdinta moksliaiškai paruoštas tekstas.

3. Pedagogikos sekcija — Symposium

Symposium , kaip pedagogikos sekcijos t s , 11 val. 30 min. Marijos Aukštesniosios Mokyklos didžiojoje sal je prad jo P. Maldeikis. Prie kalb toj stalo scenoje sus do kun. dr. R. K. Jan auskas, S. J., inž. A. Rugis, dr. A. Šerkšnas, prof. A. Vasys ir P. Maldeikis.

Pirmasis kalb jo kun. Raimundas Kazimieras Jan auskas, S. J.: *Tautin s kult ros galimumai J. A. V. mokyklose* (ži r. 281-289 psl.). Toliau Kult rin s autonomijos klausimu kalb jo Petras Maldeikis. Jo žodžiais, vaikas yra valstyb s pilietis, tod l ji turi daug teisi ir valstyb . Valstyb je, kuri susideda iš keli tautybi , kult rin autonomija neišvengiama. Amerikoje kult rin autonomija nors ir toleruojama, bet neretai vis tik apsunkinama. Katalik kovoje už finansin param jau iama diskriminacija. Pasaul ži rin kova ta- iau šveln ja. Anks iau ar v liau katalik mokyklos savo dali gaus, ir tada j autonomija bus pilnesn .

Inž. Antanas Rudis savo žody pripažino, jog federalin s valdžios parama priva ioms mokykloms reikalinga, ta iau primin , kad iš to ir pavojai gali kilti: siekdami daugiau teisi , galime prarasti vaikus, nes su pinigine parama ateisianti ir valdžios kontrol bei tam tikri reikalavimai. Katalik mokyklos b tinos, nes ir taip per- daug veikia nesveikos takos jaunim .

Dr. Antanas Šerkšnas iš eil s buvo ketvirtas kalb tojas. Jis primin , jog vis tik ir Amerikoje galima išlikti lietuviu. ia mokyklos nieko bendro neturi su m s europ jiniu supratimu apie valstybines mokyklas. Valstyb mokyklai beturi mažai takos, nes, svarbiausia, neturi sakomosios galios. Ji kontroliuoja tik mokytoj censz . Kol kas turime kreipti vis d mes; šeštadienines mokyklas ir jas visom j gom išlaikyti. Ta iau pirmasis ir svarbiausias lietuviškumo pagrindas — šeima.

Toliau vietoje programoj numatyto dr. A. Liaugmino kalb jo prof. Antanas Vasys. Jis ragino mus pa ius b ti labiau apdairesniais ir s moningesniais ir nelaukti kult rin s autonomijos prapl timo lyg kokio išganymo.

Oficialiems kalb tojams baigus, buvo duotas žodis iš auditorijos. Pirmuoju kalb jo vysk. V. Brizgys. Jis primin , jog Amerikoje daug lietuviškai kalban i j , bet mažai už lietuviškum kovojan i j , ragino nelaukti, kad kada nors federalin valdžia ateis su finansine parama. Jis taip pat aiškiai pasak , jog jau aukš iausias laikas, ir dar ne v lu, Chicagoje steigti lietuvišk gimnazij .

Prel. M. Krupavi ius buvo antrasis kalb tojas ir pasiek vis diskusij virš n , kai pabr ž , kad lietuvi kalba ir kult ra paties Dievo duota, o dabartin s m s parapin s mokyklos padeda m s vaikams tik nutaut ti. Jis iš akademin s plotm s reikal perkeldamas gyvybiniai tautin kalb jo be kompromis , su jam prastu atvirumu ir dr sumu daiktus vadindamas tikrais vardais. Jis nepaglost nei parapijos kunig , nei seseli . Jo žodžiais, kas nepuosel ja lietuvyb s lietuvi sukurtuose židiniuose, tepasitraukia ir teužleidžia viet tikriesiems lietuviams. Pabaigoje pasi l sukurti draugij ginti lietuvi kalb ir kult r bažny iose ir parapijin se mokyklose.

Symposiumas baig si 14 val. Dalyvi pradžioje buvo apie 300, v liau kiek sumaž jo.

4. *Baigiamasis visumos pos dis*

Po piet pertraukos Marijos Aukštesniosios Mokyklos didžiojoje sal je vyko baigiamasis, iškilmingasis pos dis. Savo vietas scenoj už mus garb s prezidiumui ir sekretoriatui, 15 val. 20 min. pos di prad jo suvažiavimo visumos pirmininkas dr. J. Meškauskas.

Ypatingai gausiai auditorijai — gal jo b ti tarp 800 ir 900 klausytoj — paskutiniuju šio suvažiavimo paskaitininku buvo pristatytas dr. Juozas Eretas. Jo tema buvo *Krikš ioniškosios kult ros pad tís ir uždaviniai šiame amžiuje* (ži r. 75-97 psl.). Po paskaitos, kuri truko 1 val. ir 18 min., dr. Eretui klausytojai suk l tokias

ovacijos, koki nei šiame, nei kituose suvažiavimuose neteko patirti, koki retas kada Lietuvos veik jas yra sulauk s.

Toliau L. K. M. Akademijos Centro Valdybos vicepirmininkas dr. Z. Ivinskis padar trump pranešim organizaciniais reikalais. Jo žodžiais, akademijai atsik rus laisvajam pasauly, akademijos nari mokslinink buvo 4 ; 1959 gruodžio 27 d. buvo pakelti keturi nauji: prof. J. Gravrogkas, dr. J. Grinius, kun. dr. A. Liuima, S. J., dr. A. Salys, o garb s nariu — mecenatas prelatas Pr. Juras. 1961 liepos m nes nariais mokslininkais buvo pakelti penki nauji: dr. A. Maceina, prof. kun. St. Yla, dr. J. Pik nas, kun. dr. P. Rabikauskas, S. J., prof. S. Sužied lis; naujais garb s nariais: kun. J. Karalius ir inž. A. Rudis.

Inž. A. Rudis savo trumpame žodyje pad kojo už jo pak lim garb s nariu ir prid jo, jog jame lietuvyb ugd šv. Kazimiero Seserys.

Toliau sveikinimo kalb perskait min. Juozas Kajeckas:

Aš laikau didele garbe prabilti Lietuvi Katalik Mokslo Akademijos Suvažiavimo dalyvius.

Man malonu pasveikinti šio Suvažiavimo dalyvius bendrai, o užj rio garbinguosius sve ius ypatingai.

Aš džiaugiuosi, kad mano artimas bendradarbis, dr. S. Ba kis, pirmasis iš k l šios Akademijos tremtyje atk rimo klausim . Aš didžiuojuos, kad bent pora Akademijos stambi mecenat vienu ar kitu b du surišti su mano gimtuoju Šenadoriu : dabartinis to miesto klebonas, kun. J. Karalius, ir tame mieste t v p dsakus rand s inž. A. Rudis;

Aš linkiu šiam Suvažiavimui s km s. Aš jos linkiu pavergtos tautos ir savo vardu. Ateitis t s km patvirtins. Antai, 1933 m. suvažiavimo s km pateisino tik dviem metais v liau pasirod to *Suvažiavimo Darbai*. Be to suvažiavimo, kažin ar mes beb tum m tur j prof. J. Ereto, beveik 300 pusl. dydžio, amžinai aktuali studij : *Katalikai ir Mokslas*, neminint kit . Be 1957 m. suvažiavimo, vargiai beb tum m sulauk šio suvažiavimo išva kar se pasirodžiusius to suvažiavimo imponantiškus darbus.

Šis suvažiavimas beveik supuola su didžiojo šventojo, daktaro ir Bažny ios T vo, šv. Augustino, diena. Tat, mokslinink suvažiavime dera bent žodelis apie ji pasakyti.

Šv. Augustinas buvo aistringas laim s siek jas. Laim — *beatitudo* — buvo jo svarbiausias siekis. Jis suprato, kad ji gl di vienyb je su Dievu ir kad meil kelias t laim . Tyr j džiaugsm , surišt su tiesos pažinimu, jis pavadino *gaudium de veritate*. Jis tvirtai tik jo, kad tiesos šaltinis yra Dievas ir kad pažinti tiesai pirma pamiltinas Tiesos Šaltinis. Tik Sutv r j pamilus, es einama prie sutv rim pažinimo. Tod l Augustinas nepaliov kartoj s : *nisi crederitis, non intelligetis* (jei netik site — nesuprasite). Pasak jo, visoks sutv rim pažinimas turi vien tiksl : labiau pamilti j Sutv r j . Štai d l ko Augustinui moksl karalien , filosofija, buvo ne sausas ir šaltas intelektualizmas, bet *amor sapientiae*.

Mokslo meil neatskiriama nuo Dievo meil s. Modernusis žmogus tai užmiršo arba paneigia. Tuo tarpu tik toks pažinimas t ra katalikui mokslininkui prasmingas.

Tikrajam mokslininkui, kuri Šv. Augustinas pavadino *amator Dei* (Dievo draugu), intelektualinis darbas yra jo moralinio gyvenimo dalis. Galutinis vis pažinimo pastangų tikslas es s dieviškasis tikslas — atnaujinti pasaulio veid .

Man džiugu konstatuoti, kad lietuvis iš sena yra žinomas, kaip mokslo myl tojas. Jis stieb si moksl , kaip g l saul . Mokslas nebuvo našlaitis didžiojo Lietuvos kunigaikštijoj. Vilniuje klest jo didelio garso mokslo židiny s. Deja, Vilniaus universitetas paverg jo buvo uždarytas. Lenkme io sukilimo pas koj uždaryta ir visos parapi n s mokyklos. Toliau sek spaudos draudimo laikotarpis ir Muravjovo užma ia, « kad Lietuva b t ir tamsi ir juoda ». Tai car pavergto lietuvio suglaustos skriaudos balansas. Tai buvo sm gis ir mokslui ir mokslininkams. Jis didino šviesos ir tiesos Lietuvoje ilg si.

Lietuvai keliantis, stengtasi kuo pla iausiai praskleisti Lietuvos uždang mokslo ir šviesos spinduliams. Susir pinta padaryti gal dejonei « kod l nemoku ašen rašyti ». Ryztasi pašalinti t uždang juod , kuria merdanti Lietuvos k n , daugiau šimtme io, buvo prideng svetimi. t darb sijung ir organizacijos. Katalikišk j organizacij vaidmuo buvo itin didelis. š darb sijung ir Lietuvi Katalik Mokslo Akademija. Jos tikslas jums žinomas.

Tenoriu prisiminti, kad jis, laimingu supuolimu, suglaustai nusakytas ir Lietuvos himne. Tai reta bet kokios institucijos privilegija. Himne sumin ta «ir šviesa ir tiesa ». Tik jomis apsišarvavus te manoma, kad tos palaimos m s žingsnius lyd t . Tiesos pažinimo nepakanka, reikia ir širdies. Tat, po šviesos ir tiesos himne apeliuojama, kad ir « meil Lietuvos degt m s širdyse ». Tam gyvendinti reikalinga ir galinga valia. Tik tas visas j gas pajungus Bažny ios ir Lietuvos naudai bei garbei, lietuvis mokslininkas tegali dabartiniu metu jaustis atlik s pareig savajai tautai.

Nepriklausomyb s metu buvo laikas, kad profesoriai buvo raginami iš avili eiti liaud . Gyvenamu metu mokslininkui ypa dera, greta tiesos pažinimo siekti ir Lietuvos prik limo, nes tautai primesta tironija neša vergov ir mokslininkui. Pastaruoju metu poros Soviet mokslinink laisv n išr kimas ir j vieši pareiškimai liudija mums žinom ties apie mokslin baidžiav Kremliaus nevalioje. Mokslo ir mokslininko pajungimas valstybei ir partijai pasireiškia mokslo žala ir intelektualine nelaisve. Tos žalos akivaizdoj, mokslo atstov laisv je uždavinys numatyti, kaip ta žala ateities Lietuvoj užgydytina.

Lietuv saisto šimtme i ryšiai su Vakar krikš ioniška kult ra. Lietuvos okupantas deda pastang tuos saitus sunaikinti. Aš tvirtai tikiu, kad jam tatai nepavyks. « Kad tu gude nesulauktum », buvo vyskupo Baranausko savo laiku tokias užma ias atsakas. Toks, be abejo, yra ir ši dien lietuvi mokslinink laisv je atsakas.

Sumin jau anks iau užj rio sve ius. Žodel daugiau apie juos, nes jie reti ir nepaprasti sve iai.

Mes džiaugiam s prel. dr. L. Tulabos periodin mis kelion mis š kontinent . Jos naudingos ne tik jam, Bažny iai, bet taip pat Lietuvai ir Amerikos lietuviams. Jam buvo patik ta svarbi ir atsaking pareig . Jis yra daug ligi šiol nuveik s. Su kiekvienais metais jo nuopelnai auga Lietuvai ir Bažny iai.

Mes g rim s ir nenuilstamu prof. Z. Ivinskio darbu istorijos srityje. Mes džiaugiam s, kad jis savo talento tremtyje neužkas , bet per ilg met eil rankiojo ir teberankioja didingos Lietuvos praeities deiman iukus Vatikano

bibliotekoj. Mes žavim s jo pasišventimu. Tai gilus ir svarus ind lis Lietuvos istorijos moksl . Mes jau iame jam dideli už tai d kingum . Mes daug jo darbo vaisi , irgi, tik v liau tepatirsime.

Mes ypatingai g rim s, žavim s ir didžiuojam s turi savo tarpe prof. J. Eret . Kudirka patar saviesiems vietoj audros išversto stulpo tuoj kit sta-tyti. Jis patar vieton likimo išpl što patrioto :

« ... k anas dar vyrs pasišventimo,
Tegul kits kartoja ».

Tai buvo taikinta lietuviams. Mes nesvajojome, kad paiais pirmaisiais Lietuvos Nepriklausomyb s metais velionies M. Ašmio asmenyje išversto stulpo vietoje, Šveicarijos s nus virs stulpu, paremian iu Lietuvos valstyb s ir tautos r m . Jau keturiasdešimt tretį metai, kai jis m s valstyb s ir tautos stambus ramstis. Jis jau 65 met išvakar se. Tat, jis Lietuvai pašvent savo gražiausius ir entuziastiškiausius gyvenimo metus. Jis buvo gyvasis Kudirkos varpas, nenuilstamai skelb s lietuviams keltis, pasišv sti, pasivyti Vakar Europ ir užtikrinti šviesi Lietuvai ateiti.

Ir kas jis Lietuvoj nebuvo ? Jis Vilniaus savanoris gyn jas. Jis Užsieni Reikal Ministerijos veteranas, Informacijos Departamento ir Eltos steig jas bei t staig pirmas direktorius. Jis Seimo narys, pavasarinink vadas, blai-vyby s apaštalas, sporto vadovas, rašytojas, gabus žurnalistas ir profesorius — mokslininkas. « Ar švie ia mums saul , ar orai aptem » — Eretas visada ir visur paliko ištikimas Lietuvai s nus. Kada tul lietuvi trentyje lietuviškumas bl sta, Eretas paliko Lietuvos r m rams iu bei žibintu. Dar 1934 m., t. y. jo 15 met veiklos sukakties proga, prof. St. Šalkauskis pareišk , kad Eretas «priklauso pas mus prie žmoni , daugiausia ma iusi , gird jusi , skai iusi ... Jis priklauso prie žmoni geriausiai paž stan i Lietuvos krašt ir žmones ».

Taip jis pasak tada. K jis pasakyt dabar, po Ereto beveik trigubai tiek veiklos met ? K jis pasakyt žinodamas, kad Eretas rizikavo šeima ir Sibiro tremtimi, negu Lietuv peranksti apleisti ? K jis pasakyt patyr s, kad po 20 met gyvenimo gimtin j Šveicarijoj, kada ant Lietuvos nusileido naktis, Eretas paliko lygiai nepalaužiamas lietuvis prie Reino, kaip tas « žuols prie Nemun lio ».

Aš manau jis pasakyt , kad Eretas priklauso prie t lietuvi , kurie labiausiai Lietuv pamilo, kad jis priklauso prie ištikimiausi Lietuvos s n . Jis pasakyt , kad Eretas vaikš iojanti s žin , primenanti lietuviui, ypa išėivijos lietuviui, kaip Lietuva myl tina. Aš laikau didele garbe ir jau iuos laimingas gal s pridurti, kad tas Didelis Lietuvis yra taip pat ir mano buv s profesorius. Aš laikau garbe ir didele privilegija gal s pareikšti jam pavergtos tautos ir savo asmenišku vardu gil d kingum už ištikimyb Lietuvai. Te Dievas užlaiko Eret ilgiausius metus už taip ilg , turining , pavyzding ir pasišventusi veiki Lietuvai ir lietuvi tautai.

Aš tuo savo žod ir baigiu arba tikriau pasakius, gal iau j baigti. Ta iau turiu didelio noro pasidalinti su jumis viena šviežia naujiena. Šiame atsitikime, kai sakau pasidalinti su jumis, turiu omenyje visus lietuvius, o ypa Chicagos lietuvius.

Mes esame Darbo Dienos švent s išvakar se. Ji skirta darbo žmogui prisiminti ir j pagerbti. Ji tik ketvert dien nus teskiria ir nuo Tautos Švent s dienos. Tomis progomis ir j s malonių sutikimų pasinaudoj s, nor iau prisiminti dar vien darbinink iš m s tarpo. Jis daug Lietuvai ir išėivijai nusipeln s. Tai žmogus, kuris unijos valandomis darbo nematavo ir

viršvalandži atlyginimu nei atostogomis nesinaudojo. Jas ir savaitgalius jis pašven ia tautai ... Ketvirt šimtme io jis išdirbo be jokio paaukštino, vien šioje išeivijos sostin je. Jis kartu didelis mokslinink ir bendrai lietuvi glob jas. Darbe jam, pasišventusiai talkininkavo ir jo Ponia.

Mieli tautie iai, aš laikau didele garbe ir didžiausiu malonumu gal s jums pranešti, kad dr. P. Daužvardžio asmenyje jau turite Laisvos, Nepriklausomos Lietuvos Generalin Konsul Chicagoje.

Aš esu tikras, kad tas paaukštinas atitinka vis lietuvi nor . Aš esu tikras, kad jis dabartiniu metu bus ypatingai vis vertinamas. Juo pagerbiama Lietuva. Tai pakartotinas ir ap iuopiamas rodymas, kad Lietuva tebegyva šioje garbingoje šalyje.

Aš manau, kad sp siu šio Suvažiavimo nor , j s ir savo vardu pasveikindamas nauj j Lietuvos Generalin Konsul ir jo šauni bendradarb , Poni Daužvardien . Linkiu abiem s km s ir ilgiausi metu.

Klausytojai dr. Daužvardžiui suk l dideles ovacijas.

Sveikinimus perskait kun. dr. Ig. Urbonas. Raštu sveikino L. K. M. Akademijos pirmininkas kun. prof. dr. Antanas Liuima, S. J.:

Ekscelencija, Monsinajorai, Didžiai Gerbiami Sve iai, Mieli ir Brang s Akademikai,

Dideli , mums nežinom , vyki išvakar se šitas iš eil s penktasis L. K. M. Akademijos nari suvažiavimas yra labai reikšmingas ir lemtingas. Savo uždaviniais jis pralenkia visus kitus jau buvusių suvažiavimus. Diena iš dienos moderniojo — atominio, mums dar beveik visiškai nežinomo ir savo pas kose ne sivaizduojamo, galimo karo gr sm vis labiau slegia mus. Nors tai yra labai svarbi aplinkyb ir didel s rimties priduo da m s Suvažiavimui, ta iau jis yra svarbesnis ir lemtingesnis kitu požvilgiu : mes stovime dvasinio persilaužimo išvakar se. kažkas nesugr žinamai eina prie galo, ko jokiais pastangomis nebesulaikysi, ir kažkas gimsta naujo, k dar n ra lengva pakankamai už iuopti. Prie šito gimimo ir mes turime prisid ti. Ir mes esame atsakingi už ateities ne tiek medžiaginius, kiek dvasinius vykius pasaulyje, nes jau, net neatsiklausiant m s noro, esame jungti pasaulin bendruomen . O ypatingai esame atsakingi už m s tautos ateit : jos nepriklausomyb ir dar labiau už jos dvasin veid .

Šventoji Dvasia, Tiesos ir Meil s Dvasia, tevadovauja šitam Suvažiavimui, telemia nutarimus ir gausius tesuteikia darbams ir pastangoms vaisius. Gausi Dievo palaima telydi visus Akademijos darbus ir užsimojimus.

Toliau raštu dar sveikino :

vyskupas A. Katkov,

dr. A. Trimakas — Vliko vardu,

dr. P. Daužvardis,

Jonas Matulionis — Pasaulio Lietuvi Bendruomen s C. V. vardu,

Stasys Barzdukas — J.A.V. Lietuvi Bendruomen s vardu,

prof. Matas Krikš i nas — Lietuvi Profesori Draugijos vardu,

prel. Pr. M. Juras — Kunig Vienyb s vardu,
 A. L. R. K. Federacija,
 Ateitinink Federacijos Valdyba,
 Lietuvi Bendruomen s Chicagos Apygardos Valdyba,
 T. Marijon Generalinis Viršininkas,
 kun. J. Jan ius, M. I. C. — T v Marijon vardu,
 Šv. Kazimiero Seserys,
 Sesuo M. Augusta — Nekalto Prasad jimo Seser vardu,
 Salezie iai,
 Pr. Naujokaitis — Lietuvi Rašytoj Draugijos vardu,
Aidai,
 kun. dr. T. Narbutas — *Lux Christi* vardu,
 Lietuvos Dailinink S junga,
 Lietuvi Dant Gydytoj Draugija,
 prof. B. Dirmantas — Inžinieri ir Architekt Draugijos
 vardu,
 Student Ateitinink S junga,
 Lietuvai i Seseli Institutas,
 Moksleivi Ateitinink S junga,
 kun. dr. K. A. Matulaitis, M. I. G. — Lietuvi Istorijos
 Draugijos vardu,
 Aleksandras Ružancovas — Lietuvi Bibliografin s Tar-
 nybos vardu,
 Krikš ioniškosios Demokratijos Studij Klubo Valdyba,
 msgr. Klemensas Razminas,
 kun. prof. Pr. Manelis,
 prof. J. Kuprionis,
 gen. Kazys Musteikis,
 prof. Pr. Jucaitis,
 kun. prof. dr. Paulius Rabikauskas, S. J.,
 kun. dr. Vytautas Bal i nas,
 dr. Domas Jasaitis,
 M. ir A. Gyliai,
 kun. dr. Pranas Gaidamavi ius,
 Antanas Vai iulaitis,
 dr. Pr. Raulinaitis,
 kun. Juozas Vaišnys, S. J.,
 dr. Kazys Sruoga,
 J. Pakštien ,
 dr. B. Zumeris,
 St. Dzikas,
 Alvudas.

Dr. J. Meškauskas trumpu žodžiu vertino t trijų dien darb , pripažino, jog tai buvo reta švent ir iškilming j pos d uždar . Buvo tada 17 val. 20 min.

Po penki minu i pertraukos toje pa ioje sal je buvo koncer-
tas. Solo dainavo Danut Stankaityt ir Algirdas Brazis, jiems akom-
ponavo Genovait Aleksi nait -Mitchel.

Koncertui pasibaigus, suvažiavimo rengimo komisijos pirinin-
kas P. Maldeikis praneš , jog buvo paskaityti 27 pranešimai, pad -
kojo paskaitininkams, Akademijos valdybai, mecenatams, sesel ms
kazimieriet ms, j zuitams, klausytojams ir visiems, prisid jusiems
prie šio suvažiavimo pasisekimo.

Paskutin žod tar dr. Z. Ivinskis. Jis C. V. vardu pad kojo
P. Maldeikiui, rengimo komisijai ir visam Chicagos židiniui už pa-
vyzdng suvažiavimo suorganizavim . Pažad jo visk daryti, kad
už 3 met Amerikoje gal t vykti šeštasis suvažiavimas.

Suvažiavimui rengti komisij sudar : pirmininkas P. Maldeikis,
sekretorius kun. V. Bagdanavi ius, M. I. C., iždininkas kun. dr. Ig.
Urbonas, narys K. Pabedinskas. Tvarkos komisij sudar : pirm.
prof. B. Vitkus ir nariai — E. Juknevi ien , A. R gyt . Student s
giedrinink s talkininkavo registracijos ir informacijos tarnyboje.

Voice of America lietuviškasis skyrius paskait ir pranešim
didesn dal užraš juosteles ir j ištraukos v liau buvo transliuo-
jamos Lietuv .

esl ovas Grincevi ius

V-jo L.K.M. Akademijos Suvažiavimo
darbo prezidiumo sekretorius

Cicero, III., J. A. V.